

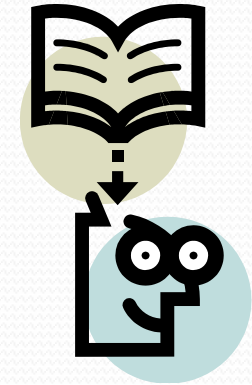

Zawody prawnicze

Radca prawny Dominik Gajlewicz

Projekt "Akademia Młodego Prawnika" (POWR.03.01.00-00-To82/18-00) jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Zawód, profesja, zawód wolny, zawód zaufania publicznego

Zawód:

- ✓ rozumie się zwykle jako stałe zajęcie zarobkowe, polegające na powtarzalnym wykonywaniu czynności pewnego rodzaju, wymagające określonej wiedzy lub umiejętności praktycznych,
- ✓ zawód różni się zatem od innych zajęć zarobkowych ową powtarzalnością, wymagającą opanowania określonych umiejętności , zdobytych w drodze edukacji lub praktykę.

Profesja:

- ✓ zawód o kwalifikowanym charakterze, wyróżniający się szczególnie ważną rolą związaną przez reguły społeczne z jej wykonywaniem, wymaga specjalnych kwalifikacji , których zdobycie nie jest powszechnie dostępne, gdyż wymaga długotrwałej edukacji i praktyki.

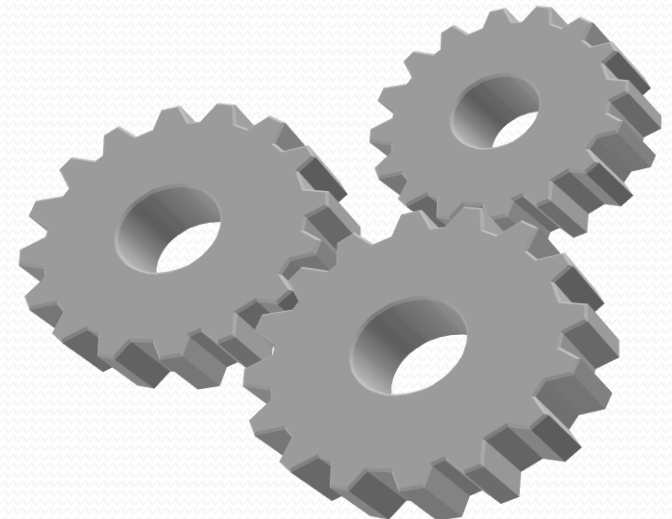

Wolny zawód:

- ✓ bliskoznaczny do terminu profesja,
- ✓ w polskim systemie podatkowym (ryczałt): lekarze, pielęgniarki, położne, architekci, tłumacze, nauczyciele, w zakresie świadczonych przez nich usług edukacyjnych na godziny
- ✓ w KSH szerzej: m.in. adwokaci, radcowie prawni, notariusze, doradcy podatkowi, aptekarz, biegły rewident, broker ubezpieczeniowy.

Zawód zaufania publicznego:

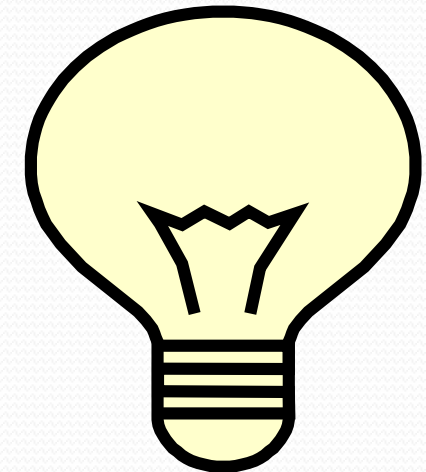
- ✓ Konstytucja stanowi, że w drodze ustawy można tworzyć samorządy zawodowe, reprezentujące osoby wykonujące zawody zaufania publicznego i sprawujące pieczę nad należytym wykonywaniem tych zawodów w granicach interesu publicznego i dla jego obrony.

Klasyczne a alternatywne zawody prawnicze:

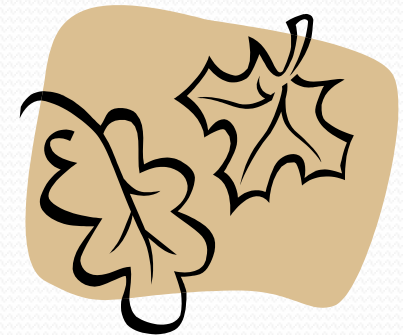
- ✓ Zawód adwokata,
- ✓ Zawód radcy prawnego,
- ✓ Zawód sędziego,
- ✓ Zawód prokuratora,
- ✓ Zawód notariusza,
- ✓ Zawód komornika,
- ✓ Zawód referendarza,
- ✓ Zawód doradcy prawnego,
- ✓ Zawód doradcy podatkowego,
- ✓ Zawód asystenta sędziego,
- ✓ Zawód asystenta prokuratora,

Gałęzie prawa a wykonywany zawód:

- ✓ Prawo konstytucyjne – Konstytucja RP – akt prawny najwyższej rangi,
- ✓ Prawo cywilne – Kodeks Cywilny – reguluje stosunki cywilnoprawne między osobami fizycznymi i prawnymi,
- ✓ Postępowanie cywilne – reguluje postępowanie sądowe,
- ✓ Prawo karne, postępowanie karne,
- ✓ Prawo i postępowanie administracyjne,
- ✓ Prawo finansowe,
- ✓ Prawo handlowe,
- ✓ Prawo pracy,
- ✓ Prawo europejskie,
- ✓ Prawo międzynarodowe,
- ✓ Prawo ochrony środowiska,
- ✓ Kryminalistyka,
- ✓ Kryminologia,
- ✓ Wiktymologia,
- ✓ Medycyna sądowa

Charakterystyka zawodu adwokata, radcy prawnego oraz notariusza:

1. Historia zawodów, podział na korporacje, tendencje unifikacyjne
2. Uregulowania i praktyczne wiadomości:
 - ✓ wymagania zawodowe, aplikacja,
 - ✓ formy wykonywania zawodu,
 - ✓ odpowiedzialność dyscyplinarna,
 - ✓ samorząd zawodowy.

Adwokat i radca prawny

Adwokatem, radcą prawnym może zostać osoba:

1. jest nieskazitelnego charakteru i swym dotychczasowym zachowaniem daje rękojmię prawidłowego wykonywania zawodu,
2. korzysta w pełni z praw publicznych oraz ma pełną zdolność do czynności prawnych;
3. Ukończyła wyższe studia prawnicze w Rzeczypospolitej Polskiej i uzyskała tytuł magistra lub zagraniczne studia prawnicze uznane w Rzeczypospolitej Polskiej;
4. odbyła w Rzeczypospolitej Polskiej aplikację adwokacką i złożyła egzamin adwokacki.

Wyłączenia ustawowe:

Wymogu odbycia aplikacji i złożenia egzaminu adwokackiego (radcowskiego) nie stosuje się do:

1. profesorów i doktorów habilitowanych nauk prawnych;
2. osób, które przez okres co najmniej 3 lat zajmowały stanowisko Prezesa Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, jej wiceprezesa lub radcy albo wykonywały zawód komornika;
3. osób, które zajmowały stanowisko sędziego, prokuratora lub wykonywały zawód radcy prawnego (adwokata) albo notariusza;
4. osób, które zajmowały stanowisko asesora sądowego przez okres co najmniej 2 lat;
5. osób, które zdały egzamin sędziowski lub prokuratorski lub egzamin notarialny oraz w okresie 5 lat wykonywały na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego lub
6. były zatrudnione w urzędach organów władzy publicznej lub w państwowych jednostkach organizacyjnych i wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane z tworzeniem projektów ustaw, rozporządzeń lub aktów prawa miejscowego.

Aplikacja:

- ✓ czas trwania 3 lata,
- ✓ początek od 1 stycznia każdego roku

Egzamin wstępny na aplikację adwokacką i radcowską przeprowadza się raz w roku w terminie wskazanym przez Ministra Sprawiedliwości i przez Komisję egzaminacyjną działającą przy MS. Zespół do przygotowania pytań testowych sporządza zestaw 150 pytań w formie testu jednokrotnego wyboru na egzamin wstępny dla kandydatów na aplikantów adwokackich radcowskich. Ocena pozytywna co najmniej 100 pkt. W trakcie egzaminu nie można korzystać z tekstów aktów prawnych i komentarzy lub orzecznictwa

Aplikant odbywa aplikacje pod kierunkiem patrona wyznaczonego przez Dziekana. Patron przygotowuje aplikanta do wykonywania zawodu.

Po sześciu miesiącach aplikacji, aplikant może zastępować adw/radcę przed sądami, organami ścigania, organami administracji z wyjątkiem Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego, Trybunału Konstytucyjnego i Trybunału Stanu. Aplikant może sporządzać i podpisywać pisma procesowe związane z występowaniem adwokata przed sądami i innymi organami oraz instytucjami – z wyraźnego upoważnienia adwokata/radcy z wyłączeniem apelacji, skargi kasacyjnej i skargi konstytucyjnej.

Egzamin adwokacki, radcowski – raz w roku, przed komisją egz. na obszarze właściwości jednej lub kilku samorządów.

W skład komisji wchodzi 8 osób – 4 wskazanych przez MS, 4 przez samorząd.

Egzamin składa się z 5 części pisemnych (karna, cywilna lub rodzinna, gospodarcza, administracyjna, zasady wykonywania zawodu lub etyki).

W trakcie egzaminu można korzystać z tekstów aktów prawnych i komentarzy lub orzecznictwa.

Pozytywny wynik z egzaminu otrzymuje zdający, który z każdej części egzaminu otrzymał ocenę pozytywną.

Droga odwoławcza: Komisja egz. II stopnia przy MS, skarga do sądu administracyjnego

Adwokat wykonuje zawód w kancelarii adwokackiej, w zespole adwokackim oraz w spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej i komandytowo akcyjnej. (z zastrzeżeniem wyłącznego składu osobowego innych adwokatów, radców, rzeczników patentowych, doradców podatkowych lub prawników zagranicznych).

Adwokat nie może wykonywać zawodu jeżeli pozostaje w stosunku pracy.

Radca prawny może wykonywać zawód w ramach stosunku pracy, na podstawie umowy cywilnoprawnej, w kancelarii radcy prawnego oraz w spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej i komandytowo akcyjnej (z zastrzeżeniem wyłącznego składu osobowego innych adwokatów, radców, rzeczników patentowych, doradców podatkowych lub prawników zagranicznych).

Odpowiedzialność dyscyplinarna:

Adwokaci i radcy prawni oraz aplikanci podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej za postępowanie sprzeczne z prawem, zasadami etyki lub godnością zawodu bądź za naruszenie swych obowiązków zawodowych, a adwokaci również za niespełnienie obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia

Kary dyscyplinarne są następujące:

- upomnienie;
- ✓ nagana;
- ✓ kara pieniężna;
- ✓ zawieszenie w czynnościach zawodowych na czas od trzech miesięcy do pięciu lat;
- ✓ wydalenie z adwokatury / pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy

Przepisy o zawieszeniu adwokatów/radców w czynnościach zawodowych stosuje się odpowiednio do aplikantów, przy czym czasu trwania zawieszenia nie zalicza się do okresu obowiązkowej aplikacji adwokackiej.

Kara wydalenia z adwokatury/pozbawienie prawa radcy prawnego w stosunku do aplikantów adwokackich/radcowskich pociąga za sobą skreślenie z listy aplikantów bez prawa ubiegania się o ponowny wpis na listę aplikantów lub o wpis na listę adwokatów (radców) przez okres 5 lat od dnia uprawomocnienia się orzeczenia kary wydalenia z aplikacji.

Postępowanie dyscyplinarne toczy się niezależnie od ewentualnego postępowania karnego o ten sam czyn, może być jednak zawieszona do czasu zakończenia postępowania karnego.

Samorząd zawodowy radców prawnych:

Radcowie prawni zorganizowani są na zasadach samorządu zawodowego. Jednostkami organizacyjnymi samorządu posiadającymi osobowość prawną są okręgowe izby radców prawnych i Krajowa Izba Radców Prawnych. Samorząd jest niezależny w wykonywaniu swych zadań i podlega tylko przepisom prawa.

Do zadań samorządu należy w szczególności:

1. udział w zapewnianiu warunków do wykonywania ustawowych zadań radców prawnych;
2. reprezentowanie radców prawnych i aplikantów radcowskich oraz ochrona ich interesów zawodowych;
3. współdziałanie w kształtowaniu i stosowaniu prawa;
4. przygotowywanie aplikantów radcowskich do należytego wykonywania zawodu radcy prawnego oraz doskonalenie zawodowe radców prawnych;
5. nadzór nad należytym wykonywaniem zawodu przez radców prawnych i aplikantów radcowskich;
6. prowadzenie badań w zakresie funkcjonowania pomocy prawnej.

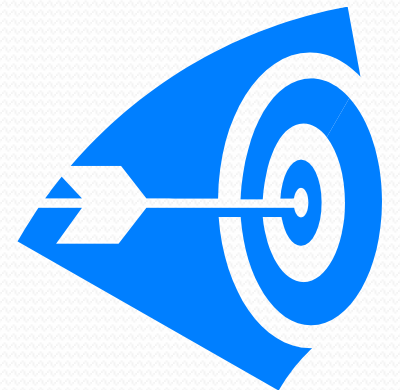
Organy:

Organami samorządu są:

- ✓ Krajowy Zjazd Radców Prawnych,
- ✓ Krajowa Rada Radców Prawnych,
- ✓ Wyższa Komisja Rewizyjna,
- ✓ Wyższy Sąd Dyscyplinarny,
- ✓ zgromadzenie okręgowej izby radców prawnych,
- ✓ rada okręgowej izby radców prawnych,
- ✓ okręgowa komisja rewizyjna,
- ✓ i okręgowy sąd dyscyplinarny.

Członkami organów samorządu mogą być tylko radcowie prawni.

Kadencja organów samorządu trwa trzy lata

Zadaniem samorządu zawodowego adwokatury jest:

1. tworzenie warunków do wykonywania ustawowych zadań adwokatury;
2. reprezentowanie adwokatury i ochrona jej praw;
3. sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem przepisów o wykonywaniu zawodu adwokata;
4. doskonalenie zawodowe adwokatów i kształcenie aplikantów adwokackich;
5. ustalanie i krzewienie zasad etyki zawodowej oraz dbałość o ich przestrzeganie;
6. sprawowanie zarządu majątkiem samorządu adwokackiego i rozporządzanie nim.

Organami adwokatury są:

- ✓ Krajowy Zjazd Adwokatury,
- ✓ Naczelna Rada Adwokacka,
- ✓ Wyższy Sąd Dyscyplinarny oraz
- ✓ Wyższa Komisja Rewizyjna.

Członkami organów adwokatury mogą być tylko adwokaci. Kadencja organów 3 lata.

Notariusz

Notariusze funkcjonują w oparciu o przepisy ustawy Prawo o notariacie, działając w ramach kancelarii notarialnych.

Notariusza powołuje i wyznacza siedzibę jego kancelarii Minister Sprawiedliwości, na wniosek osoby zainteresowanej, po zasięgnięciu opinii rady właściwej izby notarialnej.

Notariuszem może zostać osoba, która:

1. posiada obywatelstwo polskie i korzysta w pełni z praw cywilnych i obywatelskich;
2. jest nieskazitelnego charakteru i daje rękojmię prawidłowego wykonywania zawodu notariusza;
3. ukończyła wyższe studia prawnicze w Rzeczypospolitej Polskiej i uzyskała tytuł magistra lub zagraniczne studia prawnicze uznane w Rzeczypospolitej Polskiej;
4. odbyła aplikację notarialną; *(wyjątki: odpowiednio jak u adwokatów, radców);*
5. złożyła egzamin notarialny; *(wyjątki: odpowiednio jak u adwokatów, radców);*
6. ukończyła 26 lat.

Podstawowym **zadaniem notariusza** jest zapewnienie bezpieczeństwa i pewności w obrocie prawnym. Czynności dokonywane z udziałem notariusza mają charakter dokumentów urzędowych.

Przy dokonywaniu czynności prawnych notariusz ma obowiązek czuwać nad zabezpieczeniem praw i słusznym interesów stron czynności, jak również osób trzecich.

Rola notariuszy jest szczególnie widoczna w przypadkach umów, dla których wymagana jest forma aktu notarialnego. Chodzi tutaj o umowy o znacznym znaczeniu gospodarczym (umowa sprzedaży nieruchomości, umowy spółki etc).

Notariusz nie może podejmować zatrudnienia bez uzyskania uprzedniej zgody rady właściwej izby notarialnej, z wyjątkiem zatrudnienia w charakterze pracownika naukowo-dydaktycznego, chyba że wykonywanie tego zatrudnienia przeszkadza w pełnieniu jego obowiązków.

Notariuszowi nie wolno także podejmować zajęcia, które by przeszkadzało w pełnieniu obowiązków albo mogło uchybiać powadze wykonywanego zawodu. Nie wolno mu w szczególności zajmować się handlem, przemysłem, pośrednictwem i doradztwem w interesach.

Aplikacja notarialna:

3.5 roku pod patronatem notariusza,

- ✓ egzamin wstępny, 150 pytań testowych, Komisja egzaminacyjna przy MS,
- ✓ egzamin notarialny, droga odwoławcza – podobnie jak u adwokatów i radców,
- ✓ zastępca notarialny - osoba, która uzyskała pozytywny wynik z egzaminu notarialnego i złożyła ślubowanie. Może zostać zatrudniona przez notariusza prowadzącego Kancelarię.

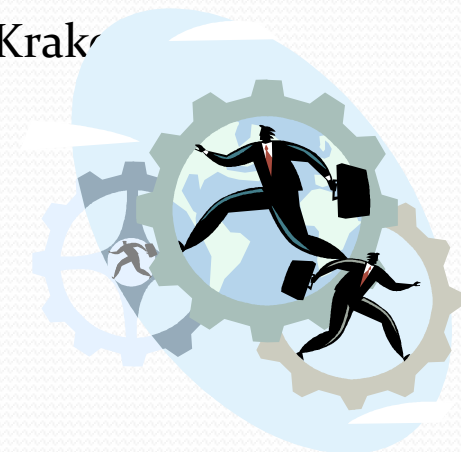
Sędzia i prokurator

Zawód sędziego i prokuratora:

Zgodnie z ustawą z dnia 9 kwietnia 2015 r. o zmianie ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury oraz niektórych innych ustaw przywrócono bezpośredni nabór na aplikacje: prokuratorską i sędziowską.

Od roku 2017 r. nie jest już prowadzona rekrutacja na aplikację ogólną.

Szkolenie aplikacyjne odbywa się w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury w Krakowie.

Rekrutacja, Egzamin:

Nabór na aplikację sędziowską i aplikację prokuratorską odbywa się w drodze konkursu składającego się z dwóch etapów:

- ✓ testu sprawdzającego wiedzę z poszczególnych dziedzin prawa;
- ✓ pracy pisemnej sprawdzającej umiejętność stosowania argumentacji prawniczej, zasad wykładni oraz kwalifikowania stanów faktycznych.

Po przeprowadzeniu konkursu komisja konkursowa przedstawia dyrektorowi KSSIP listę kwalifikacyjną kandydatów na aplikantów aplikacji sędziowskiej i aplikacji prokuratorskiej.

Osoba umieszczona na liście kwalifikacyjnej może, w terminie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Biuletynie Informacji Publicznej, złożyć do Dyrektora KSSIP wnioski o przyjęcie na aplikację sędziowską lub aplikację prokuratorską.

Decyzję o przyjęciu na aplikację sędziowską albo aplikację prokuratorską Dyrektor Krajowej Szkoły wydaje kierując się kolejnością umieszczenia kandydatów na liście kwalifikacyjnej, do wyczerpania limitów przyjęć na te aplikacje.

W przypadku gdy miejsce na liście kwalifikacyjnej, w którym następuje wyczerpanie limitu przyjęć na daną aplikację, zajmuje więcej niż jeden kandydat, limit ten zostaje podwyższony do wysokości umożliwiającej przyjęcie tych kandydatów zgodnie ze złożonymi przez nich wnioskami.

Od decyzji przysługuje odwołanie do Ministra Sprawiedliwości w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia. Rozpoznanie odwołania następuje w terminie 14 dni od dnia jego wniesienia.

Od decyzji Ministra Sprawiedliwości wydanej po rozpatrzeniu odwołania przysługuje skarga do wojewódzkiego sądu administracyjnego w terminie 14 dni od dnia doręczenia tej decyzji.

Aplikacja sędziowska i aplikacja prokuratorska trwają 36 miesięcy

Dyrektor Krajowej Szkoły wyznacza aplikantowi patrona koordynatora, który służy aplikantowi pomocą merytoryczną oraz nadzoruje i koordynuje prawidłowy przebieg jego praktyk, zgodnie z programem aplikacji.

Na czas odbywania przez aplikanta praktyk Dyrektor Krajowej Szkoły, na wniosek patrona koordynatora, wyznacza aplikantowi patrona każdej z praktyk, który zapoznaje aplikanta z czynnościami należącymi do zakresu jego obowiązków w trakcie praktyki.

Niezwłocznie po jej zakończeniu patron praktyki przedstawia patronowi koordynatorowi pisemną opinię wraz z oceną przebiegu praktyki.

Stypendium:

Wysokość stypendium aplikanta wynosi miesięcznie:

1. w trakcie pierwszych dwunastu miesięcy szkolenia – 3500 zł;
2. po ukończeniu dwunastu miesięcy szkolenia – 3800 zł.

W okresie odbywania aplikacji stypendium podwyższa się, w zależności od miejsca zamieszkania aplikanta (Szczecin 650 zł).

Stypendium nie podwyższa się, jeżeli aplikant ma miejsce zamieszkania w Krakowie.

Egzamin składa się z części pisemnej i ustnej

Warunkiem zdania egzaminu sędziowskiego jest uzyskanie co najmniej 60% możliwych do zdobycia punktów zarówno z części pisemnej, jak i części ustnej egzaminu, lecz nie mniej niż 50% z każdej dziedziny w części ustnej egzaminu.

Do części ustnej egzaminu nie może zostać dopuszczony zdający, który za rozwiązanie jednego z zadań praktycznych uzyskał mniej niż 30% możliwych do zdobycia punktów.

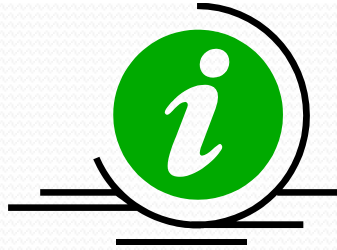
Asesura:

Asesorzy prokuratury muszą wykonywać swoje obowiązki przez co najmniej dwa lata zanim można ich nominować na stanowisko prokuratora.

Asesorów prokuratury obowiązuje wymóg aprobaty, tj. zatwierdzenia decyzji merytorycznej przez prokuratora-aprobanta.

Asesorzy sądowi muszą wykonywać swoje obowiązki przez co najmniej trzy lata przed uzyskaniem nominacji sędziowskiej.

W odróżnieniu jednak od asesorów prokuratury, asesorzy sądowi są niezawiśli i podlegają tylko konstytucji oraz ustawom, dysponują zatem niemal taką samą władzą i uprawnieniami jak sędziowie

W prezentacji wykorzystano:

1. Etyka zawodów prawniczych, (red. M. Król), Warszawa 2011,
2. M. Jarmałkowicz, Jak zostać prawnikiem, Wrocław 2007,
3. Status zawodów prawniczych w Europie, (red. M. Górka), Łódź 1998.
4. Grafika Temidy (1 strona prezentacji) cropped-temida-512px.jpg.